

Course Book

<p>Course Description</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ئامانج له خویندنی ئەم پرۆگرامە ناساندنی زانستی کوردۆلۆجییه به قوتابییان و باسکردنی ئەو بابەتانهیه که پهیوهستن به لیکۆلینهوه دەر باره ی کورد و شاره زایی کردنی قوتابییان به چه مک و دەر براوه تاییهتهکانی پهیوهست بهم بابته (کوردۆلۆجی)، که مه بهست لئی شاره زاکردنی قوتابیییه له بنهما گشتییهکانی کوردۆلۆجی و ناساندنی وهک زانستیکی سه ره بهخۆ و له ههمان کاتدا پهیوهستدار به لایه نهکانی تره وه، ههروه ها پیدانی زانیارییه به قوتابییان و خویندکارانی کورد، تا شاره زاییان دەر باره ی زمان و نه ده ب و جوگرافیا و میژوو و ناین کلتور و ره چه له کی کورد هه بئیت و ببیته کار ناسانییه ک و بهر چاو روونییه ک بو خویندکاران. • ئامانجی ناساندنی مافهکانی مرۆقه به شیوهیه کی گشتی و پوخت، ههروه ها بابتهکان باسی له ده ستپیک ی په ره سه ندنی مافهکانی مرۆف و جو له ی و ئاراسته ی ره هه ندهکانی له کو مه لگه ی مرۆقایه تیدا، ههروه ها خستنه روو و دیار یکردنی ئاستی یاسا" ناسمانی و ناینی و شار ستانییه کانه له پابه ندبوونیان به به ها و بنهما گشتییهکانی مافی مرۆف، هاوکات باسی په ره سه ندنی مافهکانی مرۆف له قوناغ و سه ره مه جیاوازهکانی، وهک سه دهکانی (ناوهر است و رو شنگه ری و هاوچه رخ) ههروه ها باس له دانپیدانانی نیوده وه لته ی به مافهکانی مرۆف له ریگای ری کخراوه نیوده وه لته ییه کاندا، له پشه نگی هه موویان دانپیدانانی ری کخراوی نه ته وه په کگر تو وه کان به ماف و ئاز ادیبه کان ده خه یه نه روو، ههروه ها باسی دیمو کراسی و جو رهکانی و مافی چاره ی خو نووسین و گشت ئەو نه هه مته ییانه ی که گه له که مان به سه ری ها تو وه له قوناغ جیاوازهکانی ژیا نی به شیوه ی ئه نفال و جینۆساید که دژی میله ته که مان کرا وه له ژیر ده ستی ده سه لاته سه مکارهکانی په ک به دوای په ک. ههروه ها ناساندنی جینده ر و تیۆرهکانی.
<p>Course objectives</p>	<p>ئامانج له خویندنی ئەم پرۆگرامە ناساندنی زانستی کوردۆلۆجییه به قوتابییان و باسکردنی ئەو بابەتانهیه که پهیوهستن به لیکۆلینهوه دەر باره ی کورد و شاره زایی کردنی قوتابییان به چه مک و دەر براوه تاییهتهکانی پهیوهست بهم بابته (کوردۆلۆجی)، که مه بهست لئی شاره زاکردنی قوتابیییه له بنهما گشتییهکانی کوردۆلۆجی و ناساندنی وهک زانستیکی سه ره بهخۆ و له ههمان کاتدا پهیوهستدار به لایه نهکانی تره وه، ههروه ها پیدانی زانیارییه به قوتابییان و خویندکارانی کورد، تا</p>

	<p>شاره زاييان دهر باره ی زمان و نه دهب و جوگرافيا و ميژوو و نايين كلتور و ره چهله كي كورد هه بيته و بيته كار ناسانيهك و بهر چاو پروونييهك بو خونديكاران.</p> <p>- جه ختكر دنه له سهر دانپيداناي نيوده ولته تي به مافه كاناي مروث.</p> <p>- زياتر جه ختكر دنه له سهر پيناسه ي ناوهر وكي مافه كاناي مروث، نهو مافانه ي له راگه يان دنه جيهانپيه كاندا سه باره ت به مافه كاناي مروث راگه يهن دراوه ..</p> <p>- ره ههنده كاناي ده سته بهري مافه كاناي مروث و پاراستنيان.</p> <p>- ديار يكر دن و ناشناكر دن ي گهله كه مان بهو سته مانه ي لتي كراوه له قوناغه جيندهر و ديار يكر دن ي جيا جيا كاناي ژيان ي به شيوه ي جينو سايد.</p> <p>پيناسه ي</p>			
<p>Student's obligation</p>	<p>له سهر قوتابي پيوسته به شداري بهر دهواميان هه بيته له پروسه ي وانه گوتنه ودا نهو يش به وه لامدانوه ي نهو پرسيارانهي كه له لايهن ماموستاوه ناراسته يان ده كر يته، ههروه ها نهنجامداني (چار) كويز و پيشكه شكر دن ي سيمينار و نهنجامداني نهركي ماله وه و راپورت و تاقيكر دنه وه .</p>			
<p>Required Learning Materials</p>	<p>بهكار هيناني (پاوه رپوينت)، له ريگه ي داتاشووه، بو ناو نيشانه سه ره كه ييه كان و سه ردير و پيناسه و بوخته و ده ره نهنجامه كان، بو پولنيكر دن ي بابه ته كان و راقه و پروونكر دنه وه ي خاله گرينگ و پيوسته كانن و يراي هينانه وه ي نمونه ي پيوسته له سهر بابه ته كان. ههروه ها بهكار هيناني پينووسي ماجيك و تهخته ي سپي، به شدار بپيكر دن ي قوتابييان له هينانه وه و نووسينه وه ي نمونه كاندا. هاوكات پيداني سه رچاوه ي به كهلك،</p>			
<p>Evaluation</p>	<p>Task</p>	<p>Weight (Marks)</p>	<p>Due Week</p>	<p>Relevant Learning Outcome</p>
	<p>Paper Review</p>	<p>۰</p>	<p>۶</p>	<p>How to write paper</p>

پۆیسته چ ههولیک بدات بۆ رزگارکردنی نهمهوهی کورد له قهیرانی
 نهبوونی زمانی ستاندارد
 5- قیربوونی بهکارهینانی رینووسی لاتینی و کیشه و ئاریشهکانی
 رینووسی لاتینی

Course References:

- 1- کوردۆلۆجی، پ.ی. سهلام ناوخۆش و نهریمان عهبدوڵا و ئیدریس
 عهبدوڵا، چاپی چوارهم، چاپخانهی مناره، ههولێر، 2009
- 2- کوردناسی، م. سهرسام خهلیل عومەر و م. شاکر رهزا، چاپی یهکهم،
 چاپخانهی شههاب، ههولێر، 2018
- 3- کوردۆلۆجی، د. عهبدوڵواحید موشیر دزهیی، چاپی یهکهم، چاپخانهی پاک،
 ههولێر 2011
- 4- ئهدهبی کوردی و هونهر مهکانی ئهدهب، د. شوکر یه رهسول، مطابع التعليم
 العالی، 1989.
- 5- میژووی کورد و کوردستان، محهمهد مهردۆخی کوردستانی، و. عهبدول
 کهریم محهمهد سهعید، چاپی دووهم، خانهی چاپ و بلاوکردنهوهی
 چوارچرا سلیمانی، 2017
- 6- میژووی ئهدهبی کوردی، د. مارف خهزندهار، بهرگی یهکهم، دهزگای
 چاپ و بلاوکردنهوهی ئاراس، 2010
- 7- التنظيم القانوني لضمانات حقوق الانسان و حریاته، د. کاوه یاسین سلیم،
 مکتب الجامعی الحدیث، الاسکندریه، 7405
- 8- حقوق الانسان تطوره و مضمونه و حمايته، د. ریاض عزیز هادی، 201

Kurdology topics (Theory)	Week	Learning Outcome
کوردۆلۆجی پیناسهی و چهکم	یهکهم	
زمان پیناسهی و چهکم	دووهم	
زمان تاییهتمهندییهکانی و نهرك	سیی یهه	
زمان ناستهکانی	چوارهم	
کوردی زمانی شوینی و جیهان زمانهکانی خیزانه	پینجههه	
زار پهیدا بوونی و زمان دابهشبوونی	شهشههه	
کوردی زمانی دیالیکتیهکانی	ههوتهم	

ستاندەر زمانی	ههشتهم	
كوردی زمانی فۆنیمه كانی	نۆیهم	
ئەدەب جۆره كانی كوردی، ئەدەبی	دەیهەم	
فۆلكلۆر ئەدەبی ئەدەب، هونەرە كانی	یازدەم	
گەرە كوردستانی سنوری كوردستان، جوگرافیای	دواز دەم	
Human Rates Topics	Week	Learning Outcome
(پیناسە و چەمك) مەرۆف مافی مەرۆف مافی پیشكەوتنی و سەرھەڵدان مەرۆف مافی میژووی	یەكەم	
_ مەرۆف مافی جۆره كانی _ مەرۆف مافی پۆلیتكارى مەرۆف مافی خەسلەتە كانی	دووهم	
نیشتمانییەكان سەرچاوە _ مەرۆف مافی سەرچاوە كانی و رێكەتنامە (نیۆدەولەتییەكان سەرچاوە ، دەستور و یاساكان) (نیۆدەولەتییەكان پەیماننامە	سێی یەم	
(شەڕ و ناشتی حالەتی لە) مەرۆف مافی پاراستنی مافە كانی پیشیلکاری بەرەنگار بوونەووەی و پاراستن میكانیزمی مەرۆف	چوارەم	
نامانجە كانی جینۆساید، میژووی (پیناسە و چەمك) جینۆساید جینۆساید	پنجەم	
جینۆساید شیوازە كانی جینۆساید لەسەر سزادان و قەدەغە كردن رێكەوتننامەى	شەشەم	
كورد میللەتی دژی جینۆساید نیزیدیەكان جینۆسایدی _ كیمیاباران و ئەنفال	هەوتەم	
(ژینگەیی _ نابوری _ مەرویی) رووی لە ئەنفال كاریگەر یە كانی (نیۆدەولەتی و ناوخۆ ناستی لەسەر) كورد جینۆسایدی ناساندنی هەلە كانی	ههشتهم	
پیناسە و چەمك _ جیندەر ناساندنی	نۆیهم	
جیندەر تیۆرە كانی	دەیهەم	

میژوودا له کورد نافرتهی پیڼگهی	یازدهم	
سیاسهت و جیندهر_ کلتور و جیندهر_ خیزان و جیندهر نابووری و جیندهر	دوازدهم	

Questions Example Design

پرسیار و هلامی نمونهی

(۲۰ نمره)

پ ۱ / پیناسهی (۵) له مانه ی خواره وه بکه :

۱- فوته تیک ۲- مورفیم ۳- کوردولو جی ۴- رسته سازی (سینتاکس) ۵- ره خنه ی نه ده بی ۶- زانستی زمان .

(۱۶ نمره)

پ ۲ / جیاوازی نیوان شاعر و په خشان بکه ؟

(۲۴ نمره)

پ ۳ / نه م بو شایبانه ی خواره وه پر بکه ره وه :

۱- مهوله وی شاعر به دیالیکتی به شیوه زاری ----- شیعی نووسیوه .

۲- ماموستاعه لانه دین سه جادی ده لی : نه ده ب بریتیه له -----

۳- هیرو دوت میژوونووسی یوتانی ده لی : میژوو بریتیه له -----

۴- میر ----- به دامه زرنه ری مریشینی بوتان داده نریت .

۵- نه ده بیاتناسی سی بناغه ی زانستی جیاوازه گرینه وه که بریتین له ۱ ----- ۲ ----- ۳ -----

مافی مرؤف :

پ ۱ : پیناسه ی مافی مرؤف بکه و گرنگیه کانی مافی مرؤف دیاری بکه . (عرف حقوق الانسان و من یم بین اهم فوائده) (۲۰ نمره)

پ ۲ : ههردوو په یمانه نیوده وه له تیه کانی مافی مرؤف سالی ۱۹۶۶ دابهش کرابوون بو دوو جوړه پاراستنه کانی مافه کانی مرؤف، چین؟

وهلامی پرسیاره کانی کوردولو جی- قوتاغی یه کهم- کورسی یه کهم- خولی دووهم- سالی ۲۰۲۲-

۲۰۲۳

وهلامى پرسىارى يه كهه: - پىناسه كان

۱- فونته تيك: - نهوزانسته يه كه له لايه نى فيزيكى دهنك ده كولتېته وه , واتاله چونه تى دروستبون وه رگرتنى دهنكه كاندا .

۲- مورفيم: - بچو و كترين پارچه ي واتادارى زمانه و نهركى ريزمانيش ده بىنى , به شيوه يه كه گشتيش مورفيم به پى كار كردنى له زماندا دابهش ده بى به سهردوو به شى سه ره كه: ۱- مورفيمى سه ره به خو: - نه و مورفيمانه ن كه هميشه وهك دانه يه ي سه ره به خو ده بى نريت و خاوه ن واتايه كه هوشه كين وهك (دار) . ۲- مورفيمى به ند: - نه و مورفيمانه ن كه هر گيز وهك دانه ي سه ره به خو نابى نريت تا نه درينه پان مورفيميكى تره وه وهك (له) .

۳- كوردولوجى: - ليكولتېنه وهى زانستيانه يه ده ربه ربه ره گزه و ميژوو و زمان و نه دهب و فولكلور و كه له پورو فهره نك و جوگرافى كوردستان ده رده خات , يان برى تيه له ناسينى كوردو ده رخستى وه كو نه ته وه يه كه خاوه ن گيانى نه ته وه يى خويه تى , زاروه كهش لاي كورد له (كوردولوجى) يه وه گوژاوه به (كورد ناسى) .

۴- رسته سازى (سينتاكس): - نه و زانسته يه كه له مورفيم و وشه ده كولتېته وه له چوار چيوه ي رسته دا , واتا چونه تى ريزبونيان بو دروست كردنى رسته , ههروه ها باس له جوژه كانى رسته (ساده يان ناساده) و نهر كه كانى (هه والگه يان دن , پرسىار , سه رسورمان , . . . هتد) ده كات .

۵- زانستى زمان: - به پى پىنا سىنى نوئى (ديراسه كردنى سيسته مى زمانه) و له دوو رووه وه هه ول ده دات زمان شى كاته وه , يه كى كيان زمان چى به و نه وهى تريان زمان چون كار ده كات .

وهلامى پرسىارى دووهه: - جياوازى نيوان شيعر و په خشان:

۱- شيعر له ويژدان و سوژه وه په يدا ده بى , په خشان له نه قل و ژى ريه وه .

۲- شيعر خاوه ن كيشه , له په خشاندا كيش نيه .

۳- له شيعردا سه رواه يه , به لام له په خشاندا نيه .

۴- له شيعردا هونه ره كانى ره وان بى زيتره وهك له په خشاندا .

۵- شيعر زيتر به ره و كور تپرى و خه ستى ده چى ت , به لام له په خشاندا دريژدادرى زيتره .

۶- له شيعردا شاعير له بهر پيوستى كيش و سه روا زور جار وشه كان پاش و پيش ده كات و جى گور كى يان بى ده كات , له بهر نه وهى شاعير ده رفته ي پى دراوه وشه له هه ر شوئيك دابى , له نه نجامدا دارشتنى رسته كه ناسروشتى ده بى ت , به لام له په خشان به پى چه وان وه رسته ده بى رى چكه ي تايه تى خوئى بگرئ و نه و گوژان و پاش و پيش و پيش خسته نى له شيعر دايه له په خشان رپى پى نادريت .

